

kun er ganske Enkelte, som selv have en bestemt Mening om, i hvilken Retning de ville gaa, medens det i Almindelighed er Forældrene, der bestemme det, og det er da gjerne Hensynet til, hvad der er det Billigste og Nærmeste, som bevæger Forældrene til at sige til et Barn: Kunde Du ikke have Lyst til det og det? Naar Drengen saa ikke har særlig udviklede Gvner eller Anlæg i en bestemt Retning, saa siger han vel gjerne: Seg kan jo prøve paa det, og saa kommer han i Lære. Nu siger man nok, at der er 3 Maaneders Prøvetid, men det er kun en daarlig Prøve, der kan anstilles i den Tid, thi de 3 første Maaneder faar han ikke ret meget at gjøre med det virkelig Fag. Først naar der er gaaet længere Tid, og han kommer ind i Fagets Enkeltheder, gaar det maaste op for ham, at det ligger ikke for ham, og først efterhaanden som han faar lidt mere Kjenndskab til Forholdene i Almindelighed, faar han mulig Interesse for en anden Gjerning. Det gjælder særlig Bønderdrænge, der komme ind fra Landet til en By. I Almindelighed ere de meget ukjendte med de forskjellige Erhvervsforhold, men naar de have været nogen Tid i Byen, naar de have gjort Kjenndtskab med andre Værlinge og ere komne ud omkring og se Forholdene om sig, saa kan der mulig hos dem vaagne Anlæg og Lyst til et Fag, som de tidligere ikke have haft Leilighed til at kjennde, men som de nu, da disse det paa nært Hold, føle ligger for dem. Vi ere sikkert i det Hele i mange Forhold tilbøielige til at lægge Vaand paa Folk i deres Udvikling og med Hensyn til den Retning, de skulle gaa i. Seg skal ikke komme dybere ind herpaa, men vi finde mange Steder, at denne Forudbestemmelse af Folks Livsstilling virker hæmmende ikke alene paa de enkelte Individuers Stilling, men ogsaa paa Samfundets Udnyttelse af deres Kræfter. Der er ikke noget Nyttigt for Samfundet i at tvinge sine Medlemmer ind paa bestemte Veie, og jo vanskelige man gjør det at løse Vaandene, desto stærkere gjør man Tvangen for dem, der ere komne ind i en bestemt Retning, som de have Lyst til at forlade, men vanskelig kunne komme ud af. Det er absolut et Tab for Samfundet, at en Mand tvinges til at blive en daarlig Guldsmed, medens han maaste kunde være bleven en udmærket Grovsmed, og saaledes gaar det i mange Retninger. Det er bestemt, at med Hensyn til de Studerende lægges der mange Vaand paa de Enkelte. Den Grund, som jeg ventede anført imod Værlingsforlaget, og som ogsaa er bleven anført af den ærede Minister, er den, at naar den foreslaede Bestemmelse vedtoges,

kunne Mestrene blive utilbøielige til at antage Værlinge. Seg vil dog antage, at denne Indbending faar mindre Betydning. For det Første vil det ikke blive det Almindelige, at en Værling gaar over til et andet Fag, og for det Andet skal man huske paa, at det er dog et Spørgsmaal, om Læremesteren er saa grumme vel tjent med at beholde en Dreng 4—5 Aar i Lære, naar det har viist sig, at han ikke har Anlæg for det paagjældende Fag og derfor har tabt Interessen for det, medens hans Interesser maaste nu gaar i en helt anden Retning, som optager hans Tanker og lægger Beslag paa dem. Seg anser det for meget tvivlsomt, om det er en Fordel for en Mester at kunne tvinge en saadan Værling til i 4—5 Aar at blive ved Faget. Seg tror, at Læremesteren vil være ligesaa heldig stillet ved Bestemmelsen i Værlingsforlaget. Han er bedst tjent med at vide, at kun den Værling, der tror at kunne bringe det til Noget i Faget, og hvis Interesse er optaget deraf, bliver ved Faget, medens de Andre faae Lov at gaa til andre Fag, hvor de kunne gjøre mere Nytte for sig selv og Samfundet. Det er som sagt blot, fordi det ærede Medlem staar alene med sit Forslag, at jeg har tilladt mig at anbefale det med et Par Ord. Seg venter, at det vil faae mere Sympathi i Salen, end det hidtil har set ud til.

G. N. Larsen: Seg vil tillade mig at gjøre nogle korte Bemærkninger i Anledning af de Værlingsforslag, der nærmest have været paa Tale i Dag, nemlig de Værlingsforslag, der ere stillede til § 2, af hvilke det, der er stillet af Klerikallet, gaar ud paa, at man ikke vil tillægge Svendepøver nogen Betydning med Hensyn til det Forhold, som der her er Tale om, medens det af Mindretallet stillede gaar ud paa, at man vil udvide den Kreds af Fag, i hvilket man vil have, at Svendepøver skulle have Betydning. Seg skal i den Henseende gjøre opmærksom paa, at Hensigten med dette Punkt i Lovforlaget, som det foresligger, Tankegangen deri, selvfølgelig ikke er den at vende tilbage til det Tidligere; det vide vi godt lykkes ikke. Hvad der derimod kan være Tale om, er at styrke de Forbindelser, der ere til Stede mellem Folk, der arbejde i samme Fag, til Trods for, at man har ophævet Laagene, og som nødvendig ville være til Stede til enhver Tid. Der er jo ikke blot her i Danmark, men, som det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (K. Holm) udtalte, navnlig i Tyskland en meget kjendelig Fremgang i Interessen for at danne sagmæssige Forbindelser, og denne Omstæn-